

ОРГАНІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Динамічний розвиток процесів організації виробничих структур аграрної сфери вимагає переходу на нові принципи господарювання та потребує суттєвих змін у методах управління сільськогосподарськими підприємствами, оскільки аграрна політика держави сьогодні спрямована на значне підвищення надійності забезпечення продовольчої безпеки України.

На сучасному етапі демократизації системи аграрної економіки значно видозмінюється зміст управління агропромисловим виробництвом та його основної функції – аналізу господарської діяльності, зростає потреба у здійсненні комплексного аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств, який сприяє економічному обґрунтуванню управлінських рішень, виявленню і повнішому використанню резервів виробництва. Без нього неможливо дієво, по-науковому управляти господарством, досягти високих результатів. Застосування в економічному аналізі економіко-математичних методів і сучасної електронно-обчислюваної техніки перетворює його в одну з точних наук, яка дає змогу швидко одержати необхідну інформацію та ефективно її використовувати.

Проблеми аналізу, ефективного використання ресурсного потенціалу агропідприємств досить широко висвітлені у вітчизняній науковій літературі, так, зокрема, до найбільш ґрунтовних праць у цій сфері належать роботи таких вчених як В. Андрійчук, Ф. Бутинець, П. Гайдуцький, М. Дем'яненко, Г. Кіндрацька, Є. Мних, П. Саблук, В. Юрчишин та інших науковців. Проте, в сучасних умовах розвитку перед аграрними підприємствами постає потреба в більш детальному аналізі, визначенні оцінки темпів його зростання загалом і окремо за кожною складовою, розрахунку чинників підвищення ефективності виробництва.

Зміна форм господарювання, їх організаційних структур в результаті реструктуризації діючих підприємств призвели до створення підприємств нового типу: приватних, орендних, приватно-орендних, сільськогосподарських кооперативів, товариств тощо.

Саме такі аграрні підприємства відповідають нині вимогам ринкової економіки. Однак, слід зазначити, що самими тільки змінами форм власності неможливо вирішити проблеми села. Про це свідчить досвід роботи таких підприємств за останні роки. Для подальшого розвитку ринкових організаційних структур на селі потрібна підтримка держави через систему пільгового кредитування, оподаткування, підтримки паритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію.

Як відомо, в системі функцій управління виробництвом провідна роль належить економічному аналізу, так як результати проведеного аналізу формують управлінські рішення, де інші функції управління виступають інформаційною базою. Крім того, економічний аналіз надає необхідну інформацію для розробки оперативного та річних бізнес-планів, визначення стратегії господарства на перспективу.

Як свідчить практика, до недавнього часу найпоширенішим був поточний економічний аналіз за результатами виробничої діяльності, внаслідок якого виявлялися тенденції і закономірності розвитку підприємства, визначалася ефективність господарювання. Проте, результати такого аналізу неможливо використати для удосконалення процесу виробництва. Тому в реформованих сільськогосподарських підприємствах для оперативності прийняття рішень потрібно ширше використовувати методи та прийоми оперативного аналізу, що у значній мірі вплине на підвищення їх дієвості і результативності.

Розвиток ринкового середовища, в якому функціонують сільськогосподарські підприємства, вимагає розробки стратегічних напрямків діяльності, виявлення взаємозв'язків господарських суб'єктів. З цією метою у господарстві, незалежно від форм власності, доцільно використовувати перспективний аналіз, який, на жаль, не набув широкого застосування.

На сучасному етапі основними рисами комплексного економічного аналізу виробничої і комерційної діяльності агроформувань є цілісність, методична універсальність, системність, функціональна комплексність. За допомогою такого аналізу оцінюється не тільки діяльність господарської діяльності суб'єкта загалом та його виробничих підрозділів, але й окремих управлінських рішень. Для усесторонньої оцінки ефективності того чи іншого рішення, необхідно в'яснити, як змінились або зміняться, у зв'язку з його проведенням, основні показники господарської діяльності: обсяги виробництва та реалізації продукції, її собівартість, прибуток, рентабельність і т. д. Проведення того чи іншого заходу може бути ефективне з точки зору збільшення виробництва продукції, але тут може підвищуватись її собівартість, зменшиться прибуток та рівень рентабельності, що для господарства загалом буде не вигідним. Тому, перш ніж вдаватись до певних заходів, необхідно усе детально зважити та оцінити.

Отже, зміна економічного середовища потребує новітніх підходів до організації комплексного аналізу, створення нових, незалежних економічних служб, розробки відповідних нормативних актів щодо організації й умов функціонування господарств аграрного сектору.

Література:

1. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: підруч. – 2-ге вид., доп. і перероб. / В. Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2002. – 624 с.
2. Гайдуцький П. І. Аграрна реформа в Україні / П. І. Гайдуцький, П. Т. Саблук, Ю. С. Лупенко. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 424 с.
3. Мних Є. В. Економічний аналіз: підруч. / Є. В. Мних. – К.: Знання, 2011. – 630 с.